

EKSPERTYZA ORNITOLOGICZNA
dotycząca
BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 3
IM. MARII DĄBROWSKIEJ W RESZLU

(na zdjęciu: samiec kopciuszka śpiewający z komina
między częścią główną a wschodnim skrzydłem budynku)

Zamawiający: Gmina Reszel
ul. Rynek 24
11-440 Reszel

Wykonawca: Usługi Inżynierskie mgr inż. Maciej Bartosiewicz
ul. Żołnierska 4/60
11-700 Mrągowo

Opracowanie: Piotr Kwiatkowski

Gizycko, maj 2018

1. WSTĘP

Niniejsze opracowanie zostało wykonane na zlecenie firmy Gminy Reszel w związku z pracami nad dokumentacją techniczną termomodernizacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 im. Marii Dąbrowskiej w Reszlu. Celem opracowania jest ustalenie:

- gatunków ptaków mogących potencjalnie gniazdować w budynku
- potencjalnych lokalizacji gniazd ptasich w budynku
- rzeczywistego stanu zasiedlenia budynku przez ptaki

oraz sformułowanie zaleceń dotyczących ochrony ptaków w ramach prac projektowych i budowlanych.

2. CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU

Budynek szkoły znajduje się przy ul. Marii Konopnickiej 2 w Reszlu, na działce ewidencyjnej nr 3, obręb 3 miasta Reszel. Szkołę wybudowano w połowie lat 60'tych XX w. Powierzchnia zabudowy budynku wynosi około 1491 m². Jest to obiekt dwukondygnacyjny, częściowo podpiwniczony, murowany. Ściany wykonano z cegły silikatowej i gazobetonu, kominy – z cegły silikatowej. Fragmenty ścian pomiędzy stropami a oknami są otynkowane. Od strony zachodniej tynkiem pokryty jest również pas między oknami piętra a wykonaną z cegły imitacją gzymsu. Większość pozostałych powierzchni ścian jest nieotynkowana. Są to powierzchnie wykonane z cegły silikatowej. Stolarka okienna i drzwiowa wykonane są z PVC. Budynek składa się z części głównej, zorientowanej południkowo, o długości ok. 65 m i szerokości ok. 10 m, oraz z dwóch skrzydeł, wschodniego i zachodniego, o wymiarach odpowiednio 24 x 18 m i 18 x 24 m, tworzących z częścią główną kształt zbliżony do odwróconej litery T. Od strony południowej do wschodniego skrzydła przylega mała stalowa przybudówka – komórka. Od strony północnej do zachodniego skrzydła przylega zadaszony taras ze schodami. Od strony zachodniej zachodniego skrzydła znajduje się zadaszone zejście do piwnic.

Teren szkoły jest terenem otwartym z nielicznymi drzewami. Od wschodu i północy sąsiaduje z zabudową o średniej intensywności, od południa z częściowo zadrzewionym obniżeniem terenowym a od zachodu – z rozległym, gęsto zadrzewionym parkiem w dolinie rzeki Sajny, oddzielającym teren szkoły od starego miasta z zamkiem i kościołem.

3. METODYKA KONTROLI

Prace terenowe wykonano w maju 2018 r., w okresie sprzyjającym wysokiej wykrywalności ptaków gniazdujących w budynkach. Podczas pierwszej kontroli notowano ptaki w okolicy budynku i ptaki odwiedzające budynek oraz dokonano dokładnych oględzin elewacji w poszukiwaniu potencjalnych miejsc gniazdowania, sporządzając dokumentację fotograficzną. W czasie drugiej kontroli również notowano ptaki w okolicy budynku i odwiedzające budynek, ale skupiono się głównie na inspekcji endoskopem potencjalnych miejsc gniazdowania na elewacjach oraz w przewodach wentylacyjnych wychodzących na dach. Z inspekcji endoskopem również wykonano dokumentację fotograficzną.

4. GATUNKI PTAKÓW STWIERDZONE W OKOLICY BUDYNKU

Gatunki ptaków stwierdzone w okolicy zestawiono w tabeli 1 poniżej.

Tabela 1. Gatunki ptaków stwierdzone w okolicy budynku szkoły.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Gniazdowanie w budynkach*	Uwagi
1.	Dzwoniec	<i>Carduelis chloris</i>	N	1 śpiewający samiec, głównie od zachodu
2.	Gawron	<i>Corvus frugileus</i>	N	liczne ptaki nadlatujące z parku na zachodzie (prawdopodobnie znajduje się tam kolonia)
3.	Grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	M	1 samiec odzywający się ze świerka po zachodniej stronie
4.	Jerzyk	<i>Apus apus</i>	T	kilka ptaków żerujących nad terenem szkoły
5.	Kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	N	1 śpiewający samiec po zachodniej stronie
6.	Kawka	<i>Corvus monedula</i>	T	ptaki głównie nadlatujące z zachodu (liczne gniazdowanie na zamku i w wieży kościelnej)
7.	Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	T	1 śpiewający samiec, głównie z budynku szkoły)
8.	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	N	1 śpiewający samiec od wschodu
9.	Kwiczot	<i>Turdus pilaris</i>	N	osobnik na drzewie na północy
10.	Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	N	1 śpiewający samiec od zachodu
11.	Pieczęta	<i>Sylvia curruca</i>	N	para w zachodniej części terenu szkoły
12.	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	N	1 śpiewający samiec, głównie od południa i zachodu
13.	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	N	1 śpiewający samiec, głównie od południa i zachodu
14.	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	M	1 osobnik młodociany żerujący na terenie szkoły
15.	Słowiak szary	<i>Luscinia luscinoides</i>	N	1 śpiewający samiec na południu
16.	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	N	przelot nad szkołą
17.	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	M	kilka ptaków przelatujących nad terenem szkoły
18.	Śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	N	1 śpiewający samiec, głównie na północnym zachodzie
19.	Wróbel	<i>Passer domesticus</i>	T	kilka ptaków regularnie obecnych na terenie szkoły, głównie od południa

* T – gatunek gniazdujący przede wszystkim w budynkach; M – gatunek często gniazdujący w budynkach; N – gatunek nie gniazdujący w budynkach lub gniazdujący wyjątkowo.

5. GATUNKI PTAKÓW ODWIEDZAJĄCE BUDYNEK

Spośród gatunków wymienionych w punkcie 4 następujące gatunki w czasie trwania kontroli odwiedzały budynek:

- gawron – gawrony kilkakrotnie lądowały na dachu budynku
- kawka – kawki kilkakrotnie lądowały na dachu budynku, w tym także na kominach wentylacyjnych, stanowiących ulubione miejsce gniazdowania)

- wróbel – wróble siadały na południowej elewacji budynku, ale ich zachowanie nie wskazywało na znaczne prawdopodobieństwo gniazdowania (brak takich zachowań, jak śpiew z jednego ulubionego miejsca, odwiedzanie miejsc nadających się na gniazdo, przynoszenie materiału na gniazdo lub pokarmu)
- kopciuszek – budynek był regularnie odwiedzany przez samca kopciuszka, który śpiewał głównie z okolic łącznika między częścią główną a wschodnim skrzydłem budynku.

6. POTENCJALNE LOKALIZACJE GNIAZD

Na elewacjach i na dachu budynku nie stwierdzono śladów sugerujących gniazdowanie, jak miejsca silniej zabrudzone ptasimi odchodami, miejsca, w których farba na elewacji błyszczy się i/lub jest przybrudzona w wyniku ocierania się ptaków (lub nietoperzy) wślizgujących się w szczeliny, czy wystające ze szczelin i zakamarków fragmenty materiałów wykorzystywanych przez ptaki przy budowie gniazd. Niemniej jednak, zidentyfikowano szereg miejsc, w których potencjalnie mogłyby się znajdować ptasie gniazda (lub kryjówki nietoperzy). Miejsca te oznaczono na rysunkach elewacji zaczerpniętych z dokumentacji technicznej termomodernizacji (Załączniki 1 – 4 do opracowania). Fotografie wszystkich tych miejsc, wykonane z przedstawia Załącznik 5.

7. INSPEKCJA POTENCJALNYCH LOKALIZACJI GNIAZD

Po zlokalizowaniu potencjalnych lokalizacji gniazd dokonano ich dokładniejszych oględzin. Ponieważ większość miejsc znajduje się tuż poniżej górnej krawędzi ścian, oględziny przeprowadzono zarówno z poziomu terenu, jak i z dachu. Dla uzyskania wglądu w trudno dostępne miejsca posłużono się ekranem telefonu komórkowego oraz mini-kamerą inspekcyjną na długim przewodzie. Również ten etap kontroli budynku nie wykazał obecności czynnych gniazd ani pozostałości starych gniazd. Przykładowe fotografie z tego etapu przedstawia Załącznik 6. Inspekcja potencjalnych miejsc gniazdowania ptaków nie ujawniła również obecności nietoperzy ani śladów świadczących o obecności tych zwierząt (odchody, tłuste zabrudzenia).

8. PODSUMOWANIE WYNIKÓW INWENTARYZACJI

Kontrola budynku wykazała, że:

- obiekt jest odwiedzany przez gatunki zwykle gniazdujące w budynkach, w tym przez wróble, kawki i kopciuszka;
- ptaki odwiedzające budynek nie wykazują zachowań wskazujących na znaczne prawdopodobieństwo gniazdowania;
- na elewacjach budynku nie znaleziono śladów wskazujących na gniazdowanie (zabrudzenia odchodami, miejsca wślizgane, materiał na gniazda itp.);
- na elewacjach budynku zlokalizowano szereg miejsc, w których potencjalnie mogłyby się znajdować gniazda ptaków lub kryjówki nietoperzy ;
- bliższe oględziny tych miejsc nie wykazały śladów gniazdowania.

Reasumując, budynek Szkoły Podstawowej nr 3 w maju 2018 r. nie był zasiedlony przez ptaki. Nie ma też podstaw by sądzić, że budynek był zasiedlony przez nietoperze.

9. WYTYCZNE OCHRONY PTAKÓW

O ile prace termomodernizacyjne nie rozpoczną się niezwłocznie, miejsca wskazane w Załącznikach 1-4 należy po zakończeniu sezonu lęgowego 2018 (w okresie od 1 października do 28 lutego) trwale zabezpieczyć w sposób uniemożliwiający zakładanie w nich gniazd lub chowanie się w nich nietoperzy (wypełnienie tynkiem, założenie siatki itp.). Dzięki temu prace termomodernizacyjne będzie można rozpocząć w dowolnym terminie i bez potrzeby ponownej kontroli ornitologicznej budynku.

Załączniki:

1. Potencjalne miejsca gniazdowania – elewacja południowa
2. Potencjalne miejsca gniazdowania – elewacja zachodnia
3. Potencjalne miejsca gniazdowania – elewacja północna
4. Potencjalne miejsca gniazdowania – elewacja wschodnia
5. Dokumentacja fotograficzna lokalizacji potencjalnych miejsc gniazdowania na elewacjach
6. Dokumentacja fotograficzna z inspekcji potencjalnych miejsc gniazdowania